

## EL BOU

Era la primera nit de lluna plena del cinquè mes d'un any saturat de pluges i d'oratges afavoridors de vida. Era una de les grans extensions planes, d'horitzó enverdit per la immensa mar dels pastos que es localitzen al nord-oest de l'altiplà central. Antigues terres de Castella on el Duero, aquell riu que corre entre els versos d'Antonio Machado, segueix proporcionant l'element bàsic per a la sang dels vins castellans o per a la vida del enormes braus bous que acudeixen a beure al seu marge.

Prop del riu, aquella nit nasqué "Rizado". La seua primera mirada fou per a "Zelete", sa mare; una de les millors vaques de la ramaderia. Famosa pels excel·lents fruits que havia donat al propietari, sobre tot quan en l'elaboració del producte havia intervingut "Dorado", el més admirat semental de tota la contornada. Als fills de "Zelete" es devia, en gran part, el bon cartell de la ramaderia.

\* \* \*

Era una matinada de maig, en mig de les festes de Sant Pasqual, quan Rosa va despertar el seu marit. Les contraccions eren ja tan regulars i insistents que manifestaven, tal com havia après al curs de preparació del part, de la imminència del naixement. Sense perdre temps van agarrar la panereta amb tots els útils necessaris i algun d'innecessari i van mamprendre el camí cap a la Residència de Castelló. En arribar, el part no es va fer esperar molt. Al cap de tres quarts el menudet Jaume feu acte de presència.

Era el primer fill de la parella, el primer net de totes dues famílies, el primer nebot. L'habitació s'omplí de flors, de iaies, de iaies, de ties, de veïnes. Fins i tot van ser amonestats per les infermeres de l'hospital. El nou, únic i més important centre d'atenció de la família no parava de plorar, segurament atabalat per què no el deixaven parar quiet un moment. Sí que ho va fer quan, per fi, sa mare se'l va aprovar al pit i va fer-li topetar el llavis amb el seu primer plaer al món.

\* \* \*

Tres primaveres més tard, a la vora del Duero, Rizado ja s'havia convertit en el centre d'atracció de tots els treballadors de la ramaderia. Des del majoral fins l'últim jornaler, tots seguien amb enorme atenció

qualsevol cosa que fera el bouet. I en qualsevol moviment, en qualsevol mirada, en qualsevol ximpleria trobaven arguments per augmentar uns graus la consideració que d'ell tenien.

Però, arribat el moment de la veritat, el moment en el que tots els bous deuen demostrar el seu valor, la seua casta i el ser mereixedors de portar a alguna plaça de primera categoria la divisa de la casa, Rizado va fracassar. Ningú no ho va entendre, però el bou va ser declarat no apte pel propietari i per un parell d'assessors que presenciaren l'examen.

\* \* \*

Al parvulari, totes les mestres es passaven els "recreos" fent travesses en les que tractaven d'encertar qui seria la persona que es presentaria a recollir el Jaume i se l'emportaria a menjar a sa casa.

— Sa tia Carme, que fa tres dies que no ve. Deia Sílvia, la mestra del xiquet.

— No, avui vindrà la iaia Pilar. Afirmava, entre rialles, qualsevol companya.

Jaume, amb cinc anys seguia sent el primer, l'únic i el centre. Continuava sense parar en torreta. A dinar a una casa, a sopar a l'altra, a la fira amb la tia, a l'hort amb el iaio.

\* \* \*

I tornaren a arribar les festes de maig. A la casa dels iaies paterns de Jaume sempre hi havia cacaus i tramussos, faves, papes, refrescos i, fins i tot, coca de tomata amb molts pinyons. A més a més, la casa dels iaies de Jaume era dins de la vila, a un carrer proper de la plaça per on el bou i les vaques passaven moltes voltes. Al xiquet li encantava passar les vesprades de festes

a casa dels iaies, menjar de tot i abocar-se al balcó per veure com corria el bou.

Rizado no s'ho passava tan bé com Jaume. Un bon dia, no sabia per què, l'havien obligat a entrar a un carreró sense eixida i tancat a un caixó. Allí, sense poder menejar-se el van tindre dos dies. El caixó no parà de moure's i va deure, inclòs, fer les seües necessitats sense eixir-ne. Finalment s'obrí la porta i es trobà davant d'una muntonada de gent. Mai no havia vist tanta gent. I la gent el cridava, li tirava coses. Estava molt espantat, no podia fugir, allí no hi havia herba, ni arbres, ni estava sa mare prop, no l'olorava, tampoc cap dels seus companys per fugir cap a d'ells i protegir-se. No va tindre més remei, va ajupir el cap i envestí. La gent no li va fer front. Va continuar corrent sense parar un moment, la multitud desapareixia per les vores del carrer, s'amagaven dins les cases i des de dins seguien insultant-lo, no sabia on mirar ni que fer. Ja quasi sense alé va optar per acostar-se a les parets, córrer protegint-se i vorejar amb les banyes les portes per evitar que li pegaren patades. Va entrar a un carrer estret, per darrere se li arrimava un home amb una vara. Va córrer més ràpid. Per una porta aparegué un xiquet. Va sentir com des de dins de la casa cridaven.

— Jaume!. El xiquet. On està el xiquet?.

Rizado no va poder esquivar-lo. L'asta va entrar pel pit del menut i el cop el va estampar contra la paret d'enfront. El bou no es va girar. Al cap d'un moment també va morir ell.

*José Vte. Meneu*

